

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Évesre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévesre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A zombori felső kereskedelmi iskola a harmadik évtized küszöbén.

Zombor, szeptember 1.

Két évtized valamely közművelődési célokat szolgáló intézmény életében már oly időszak, hogy bizvást megállhatunk a mesgyén, határkövet állíthatunk föl s a multa visszanezve és a jövőbe előretekintve — elmélkedhetünk a fölött: mit véssünk a határkö lapjaira?

Zombor szab. kir. város államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolája a mai napon a harmadik évtizedbe lép.

Határkövet állítva e mesgyén — a multa visszanező oldalára a nehéz küzdelmek árán kivivott sikerek emléket, a jövő felé forduló lapjára pedig a gazdag remények biztató jeleit ingatag habozás, töprengő fontolgtatás nélkül bátran és méltán véshetjük föl.

Tekintsünk vissza a sikerekben gazdag multa, hogy elbizakodás nélkül festhessük meg a biztató jövő képét.

A zombori felső kereskedelmi iskolát is az a közgazdasági és közművelődési szükséglet hozta létre, mely az államot és társadalmat egyaránt művelt, szakképzett közép osztály megteremtésére sarkalta.

Közgazdaságunk nagyarányu fejlődése élénk lendületet adott szakoktatásunknak is. Hazánk kiválóbb kereskedelmi gócpontjaiban egymás után jöttek létre oly középfokú szakiskolák — kereskedelmi iskolák — melyek az általános műveltséget nyújtó közismereti tárgyak mellett főképen a kereskedelmi, közgazdasági szakismeretek tanításával művelt iparos- és kereskedő-osztály képzését, nevelését tűzték ki feladatunkat.

Az ily irányu szakoktatás érdekében országszerte megindult mozgalom Zombor szab. kir. várost sem hagyta érintetlenül. Kereskedelmi iskola felállítása már 1885-ben közóhaj volt városunkban. E közóhajnak Barthal József, volt takarékpénztári igazgató adott kifejezést a város

törvényhatósági bizottságának közgyűlésén. Az eszme még három évig vajudott, míg végre 1888-ban testet öltött.

Barthal József volt a felső kereskedelmi iskola felállítását célzó mozgalomnak lelkes megindítója s mind végig kitartó vezetője; így első sorban az ő nevéhez fűződik az intézet megalapítása. Az érdem koszorujában osztozkodtak vele Sándor Béla akkori főispán, meg Csihás Benő polgármester.

Az intézet szervezésének nehéz munkájában a város tanitástügyi férfainak legkiválóbbjai fáradoztak. Köztük főképen Zsulyevits Ernő, az intézetnek kezdettől fogva ma is érdemes igazgatója.

De elévülhetlen az érdeme a város törvényhatóságának is, hogy a város érdekét a közérdekkel bölcsen összeegyeztetve, bőkezűen meghozta az áldozatokat, fölsimervén a kereskedelmi iskola messze kiható fontos hivatását.

Az intézet fölállításával az a cél lebegett a város előtt, hogy „tekintettel a hazai kereskedelem és szakoktatás ügyének örvendetes fejlődésére, az országnak fontos hivatásu határszéli városában, Bács-Bodrog vármegye székhelyén, egy gazdag, népes nagy terület központján oly intézetet teremj, mely a kereskedelem és kereskedelmi szakoktatás érdekeinek lehetőleg széles körben tegyen minél becsesebb szolgálatot“. E szerint feladata lesz: „hazafias és erkölcsös szellemben a magyar kereskedelemnek oly ifjakat nevelni, kik nemcsak mint kereskedelmi tisztviselők, hanem mint önálló kereskedők is, polgári és nemzeti szempontból egyaránt fontos hivatásuk magaslatán állanak és mind általános, mind szakműveltségük, valamint gyakorlati képzettségük szempontjából is a modern kor magasfoku igényeinek megfelelni képesek“.

Beváltotta-e a felső kereskedelmi iskola a hozzá fűzött reményeket? Megfelelt-e nemes hivatásának?

E kérdésekre a ferde elfogultság, a kicsinylő rosszakarat se felelhet mereven tagadólag. Beszédese tények cáfolnának meg minden e fajta igyekezetet.

Bár azok a nehézségek, melyekkel — különösen kezdetben — oly heves küzdelmet folytatott az intézet, még husz év multán sincsenek teljesen legyőzve; mégis az intézet jeles igazgatójának lankadatlan munkássága, támogatva a szerencsésen összeválogatott s hivatását odaadással teljesítő tanári kar által, valamint a városnak, saját jól felfogott érdekében, egyre fokozódó áldozatkészsége, az állam növekedő segélyezésével: évről-évre esőkentik azokat az akadályokat, melyek az iskola teljes kifejlődését, valódi hivatásának betöltését hátráltatták.

Az egyik baj a mi társadalmunkban gyökerezik. A gyakorlati érzék fogyatékosága, a közgazdasági pályáktól való idegenkedés. Azért eleinte bizony sok oly selejtes elem terelődött a kereskedelmi iskolába, mely a tudományos pályákra előkészítő gimnáziumban nem boldogulva, e szakiskolán remélt, próbálkozott átvergődni, hogy vágyának netovábbját elérje, s valamely alárendelt köztisztviselői állásban „ur“ legyen.

Az okos szigorral alkalmazott rostálás; az intézet jó hirneve, melyet az iskolatügyi felsőbb hatóságok teljes elismerése évről-évre növelt; a végzett növendékeknek a kereskedelmi, közgazdasági pályákon való boldogulása — mind egészségesebb és egészségesebb változásokat idéznek elő. Mind többen és többen keresik föl a felső kereskedelmi iskolát kiváló előképzettséggel s azzal az okos szándékkal, hogy szerzett szakismereteiket közgazdasági pályákon értékesítik a maguk és a köz javára.

Fönnállása óta közel 400 képesített ifjut bocsátott ki az intézet, közvetlen a gyakorlati életbe. Legnagyobb részük kiváló — hazai, sőt külföldi — cégeknél, vállalatoknál nyert szép jövőt biztosító alkalmazást.

**VILLANYCSILLAROK
GYERMEK-
KOC S I K
JÁTÉKOK
DISZMŰARUK**

**A közeledő iskolaév alkalmából ajánlunk:
FIU- ÉS LEÁNYFEHÉRNEMŰEKET,
HARISNYÁKAT, KALAPOKAT stb.
NAGY VÁLASZTÉKBAN! MÉLTÁNYOS ARON!
PORCELLÁNEDENY ÉS GRAMMOFONOK
KIARUSITTATNAK.**

**GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA
ZOMBOR, KOSSUTH-U.
A KÜLÖNLEGESSÉGI
TŐZSDE MELLETT.**

A hozzájuk fűzött várákosnak mindenben megfelelnek; helyüket a közgazdasági és társadalmi életben egyaránt becsülettel megállják, — becsületet, jó hírnevet szerezve az intézetnek, mely őket kebeléből kibocsátotta.

Az intézet jó hírnevét, életrevalóságát bizonyítja az is, hogy az első tíz év leforgása alatt elérte a növendékek száma a befogadható legmagasabb mértéket. Azóta évről-évre vissza kell utasítani kiszorult jelentkezőket. Semmit sem ártott a szabaddal felső kereskedelmi iskola fölállításával megindult verseny sem. Hiszen a mostani nagy szünet alatt történt előjegyzésekkel is már betelt az alsó osztályba fölvehető tanulók legmagasabb létszáma. Mind ez meggyőző bizonyossága annak, hogy az 1892-ben elfoglalt, s azóta változatlan iskolaépületnek kibővítése, vagy más alkalmasabbal való fölcserélése régóta hangoztatott oly égető kérdés, melyet az intézet s a város jól felfogott érdekében, tovább megoldatlanul hagyni nem szabad.

Sok nehézségekkel kellett küzdenie az intézetnek a tanárok gyakori változása miatt is. Ennek oka a képesítésükhöz és munkájukhoz mérten aránytalanul csekély javadalmazás volt. Megszűnt ez a baj is. Az állam nyújtotta segítő kezét a városnak az érdemes intézet e bajainak orvoslására, minek következtében a felső kereskedelmi iskola igazgatójának és tanárainak javadalmazása és szolgáltatási viszonya mindenben az államiakéval egyező rendezést nyert. Az 1899. évtől élvezett állami segély az idén már 10,000 koronára emelkedett.

Most már hosszú évek óta változatlan az iskola tanártestülete. E tanári kart — vezetve oly igazgató által, ki valóban primus inter pares — ritka egységes, egészséges testületi szellem hatja át. Összhangzatos munkájuk nem merül ki az iskola falain belül, a növendékeknek hazafias irányu s legjobb tudásukat beléjük oltó oktatásban, nevelésben. Nincs nemes társadalmi mozgalom, intézmény, alkotás, melyben sokszor mint kezdeményezők, mindig mint lelkes közreműködők, szóval, tollal, kitartó munkával jelentékeny szerepet ne játszanának. A rájuk bízott talentumokat így is értékesítik a köz javára.

A fent elmondottak foglalátát véshetjük a határákó multra visszanező oldalára, állván a felső kereskedelmi iskola két évtizedes működésének mesgyéjén.

S ha átlépjük a harmadik évtized küszöbét, a határákónek a jövő felé forduló oldalról a reménynek micsoda biztató jelei intenek felénk?

Egy a kor követelményeinek s a szükségleteknek mindenben megfelelő épület nagy arányu körvonalai bontakoznak ki lelki szemünk előtt... A felső kereskedelmi iskola új épülete ez, melyben kényelmesen elhelyezkedve, erőben és számban megnövekedve, eddigi derekas munkáját, elismert érdemeit a jövő évtizedekben

fokozottabb mértékben folytathatja, gyarapíthatja.

E képzelet által tervezett épületnek megvalósítása a városnak, vagy az államnak, vagy a kettőnek együttes — elodázhatlan földadata.

Uj rendezett tanácsu város.

A belügyminiszter megengedte Magyarokanizsa nagyközségnek, hogy rendezett tanácsu várossá alakuljon. A község Vojnits István megyei alispán elnöklésével elkészítette a város szervezési szabályrendeletét. A nyolc kerületre osztott város 82 városi képviselőt és ugyanannyi virilis bizottsági tagot választott. A szervezési szabályrendelet miniszteri jóváhagyása után fogják a polgármestert és tisztségviselői kart megválasztani.

A szerb eparchiális választások. Karlócáról jelentik: A szerb metropolita eparchiális választmánya pénteken Bogdanovics Lucian adminisztrátor elnökle alatt ülést tartott. Bogdanovics adminisztrátor előterjesztette a miniszterelnök leiratát, mely szerint a kormány jóváhagyja ugyan az új eparchiális választásokat, de nem hagyja jóvá azokat az intézkedéseket, amelyeket az új eparchiális választmány tett. Jeremics esperes indítványozza, hogy a választmány forduljon a szerb egyházi kongresszushoz az autonómia megvédése céljából. Miladinovics dr. indítványozza, hogy küldjenek ki egy háromtagu bizottságot, mely a kongresszushoz ebben az ügyben sürgős előterjesztést tegyen. A választmány ezt az indítványt egyhangulag elfogadta, mire Bogdanovics Lucian az ülést bezárta. Bogdanovics még tudatta a választmánnyal, hogy szeptemberben ismét egybe fogja hívni.

Az új választókerületek. A választókerületek új beosztása dolgában serényen folynak a munkálatok a nyári szünet alatt is. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, aki ezidőszert tiszadobi birtokán nyaral, több erdélyi főispánt táviratilag rendelt magához, hogy a választókerületek új beosztásáról értekezék velük. A belügyminiszter felhívására ugyanis a nyár folyamán közigazgatási tanácskozásokat tartottak a főispánok megyeikben, amelyeken a választókerületek új beosztását beszéltek meg. Ezidőszert még csak az erdélyi vármegyékben tisztázódott ez a kérdés, hogy a főispánok már határozott tervet mutathatnak be a belügyminiszternek, míg az ország egyéb részeiben majd csak az ősz folyamán tartják meg erre vonatkozólag a közigazgatási konferenciákat.

Tanítók gyűlése.

Zombor, augusztus 31.

A Bács-Bodrog vármegyei általános tanítóegyesület városunkban tartotta meg f. hó 29-én és 30-án „slöjd“ kiállítással kapcsolatosan XXXI. évi rendes közgyűlését. A két napi gyűlésen a vármegyei, valamint a községi és állami tanítók nagyrésze megjelent. A rendezés nehéz és hálátlan munkájában a zombori róm. kath. elemi fiúiskola tanítótestülete, főként Gräff István tanító buzgólkodott lankadatlan szorgalommal.

Kiállítás.

A négyhetes slöjd-tanfolyamon készített papírmunka, fa- és agyagtárgyak izlésesen rendezettek el a városháza közgyűlési termének szomszédságában levő teremben. A

slöjd-kiállítást Fenyvessy Jenő a tanfolyam vezetője szombaton délelőtt 9 órakor nyitotta meg a slöjd-kurzuson volt hallgatók összesége, valamint az általános tanítóegyesület választmánya előtt. Az ünnepély megnyitását jelen volt Faragó János kir. tanfelügyelő és dr. Alföldy Árpád h. polgármester és a vármegyei, valamint városi tisztikarból többen.

A kiállítás megnyitással kapcsolatban Molnár Ferenc meleg szavakban méltatta az odaadó és fáradhatlan munkásságot, melyet Fenyvessy szakavatott működésével kifejtett s a melynek eredményét a kiállítás legfényesebben igazolja. Majd Faragó János tanfelügyelő buzdította a tanítótestületet, hogy az el-sajátítottakat hasznosítsák az iskolában és ezzel vigyék ki az életbe.

A kiállítást a megjelentek Fenyvessy Jenő kalauzolása mellett tekintették meg; az izléses, válogatott kivitelű készítmények általános tetszést arattak.

Ezután a választmány a központi fiúiskola egyik termében gyűlést tartott, amelyen a 30-án megtartandó közgyűlés napirendjét állapította meg és kijelölte a szakosztályok elnökeit, előadóit és azok működési tervét.

Tisztelegések.

Déli 12 órakor a választmány Molnár Ferenc elnök vezetése mellett testületileg tisztelgett Fernbach Károly főispánnál, Vojnits István alispánnál, Michajlovics Kornél főjegyzőnél, dr. Alföldy Árpád helyettes polgármesternél és Faragó János kir. tanfelügyelőnél.

Szakosztályok ülése.

A délután folyamán az egyes szakosztályok tartották meg üléseiket. Különösen látogatott volt az óvónök tanácskoása, amelyen Faragó János kir. tanfelügyelő, de városunk fiatalosága közül is sokan megjelentek.

Majd az iparos és kereskedő tanoncskolai tanítók tárgyaltak, amely után 5 órakor a pedagógiai értekezések kerültek sorra.

Ismerkedési estély.

A rendező bizottság, hogy az egybesereglett kartársaik zombori tartózkodását kellemessé és emlékezetessé tegyék, gondoskodtak arról is, hogy a tudományos előadásokban kimerült idegek felfrissüljenek. A művészi magaslaton álló kabaret előadásukkal ezt az is érték. De beszéljen tudósítónk:

Az általános tanítógyűlés egyik program pontja volt a zombori polgári kaszinóegyesületben megtartott ismerkedési estélyen rendezett kabaret estély. Már a kora esti órákban szállingózni kezdett a közönség az ismerkedési estélyre és jóval 9 óra előtt már zsufolásig megtöltötte a kaszinóegyesület helyiségeit. A kabaret előadást Marschall Béla és Farkas Ferenc négykézen előadott Jámbor Jenő „Magyar indulójával“ vezették be. Majd Popov Bogdán énekelt el nagy hatással Schubert „Zajló folyam“ c. műdalát, a tapsokat két magyar nótával hálálta meg. Engländer Rezsát, aki ez alkalomra irt költeményét szavalta el erős drámai lendülettel — tüntető ovációban részesítették és szünni nem akaró tapssal jutalmazták.

Rács Lolika bámulatosan ügyes és szép zongorakiséréte mellett Rács Mica az „Első mosoly“ című műdalát énekelt. Tömör és érces mezzo-szopránjával mindvégig lekötve a hallgatóság figyelmét. Kiadó tapssal jutalmazták őket, melyért ráadásul Rács Mica egy magyar népdalt énekelt. Hrabovszky István gyönyörű lírai tenorjával Loeve „Dédapó látomásá“-t énekelt. Zugó tapsvihar és szünni nem akaró éljenzés volt osztályrésze.

Tombló lelkesedéssel ünnepelte a hálás közönség *Varga Kálmánt* és *Hrabovszky Istvánt*, akik *Szántó Károly* „A turisták” c. kettősét művészi en adták elő. *Gruda Pál* a „Diófa” románcával aratott szép sikert, majd Lóthall kacagtatta meg a közönséget.

Zsedényi Aladár a „Bácskaiak” szerzője, fővárosi író, terep és néptanulmányozási céllal bujja ismét vármegyénk községeit, hogy kiadandó művéhez adatokat gyűjtson, szintén közreműködött saját szerzeményü népdalaival, amelyeket a Lexikonban jelzett híres hegedűjén gyengén játszott, de a dalok közvetlenségével és lebilincselő előadásával annál nagyobb hatást ért el. Szünni nem akaró taps volt a jutalma. Négyyszer hívták a pódiumra és lelkesen ünnepelték. Nem egyoldalú szerző. Előadott dalaiban a zokogó fájdalom, a csengő kacajjal felváltva nyilatkozik meg és észrevétlenül lopja magát keresetlenségével szíveinkbe.

Marschall Béla a „Gyónással”-sal, *Bárdos Ármin* a „Sorrentói emlék”-kel hódították meg a közönséget. A zongorakiséreteket *Marschall Béla*, *Szántó Károly* és *Tomcsányi Aladár* látták el. A hangverseny után táncra perdült a hallgatóság ifja, aggja és kitartó erővel a kora reggeli órákig áldozott Terpsichorének. Az ételek jóságáért és a kiszolgálás pontosságáért *Mészáros Mihály* a legteljesebb elismerést érdemli meg.

Közgyűlés.

A vidékről besereglett tanítók, tanító-nők és óvónők városunk szürke egyhangúságába némi mozgalmat hoztak. Érdeklődve jártak-keltek utcáinkon, sajnos, hogy semmi mutatni valónk nincs. Az érdeklődők közül többen megtekintették a vármegyei történelmi társulatot, ahol *Trencsény Károly* és *Gubitsa Kálmán* szolgáltak szakszerű felvilágosításokkal.

A közgyűlést *Molnár Ferenc*, az általános tanítóegyesület elnöke a kitűzött időnél jóval későbbben nyitotta meg. A közgyűlésen városunk intéző köreiből senki sem jelent meg. A tanítószeg iránti meleg érdeklődésüknek adtak tanujelét *Vojnits István* alispán, dr. *Mikosevits Kanut* vármegyei főügyész, dr. *Alföldy Árpád* helyettes-polgármester, *Zsulyevits Ernő* felsőkereskedelmi iskolai igazgató, *Listyevity Titusz* főkapitány, dr. *Ferencsik Lajos* főgimn. tanár, *Krump Vilmos* felső kereskedelmi iskolai tanár, az iparostanonc iskola igazgatója, akik a közgyűlésen végig ott voltak. Megjelent a közgyűlésen *Schmauss Endre* nyugalmazott főispán, mint az egyesület örökös diszelnöke és igen diszes hölgyközönség.

A közgyűlésen résztvettek: Zentáról: *Forray Ferenc*, *Novoszel János*, *Malisza Ignác*, *Bakody Márton*, *Lebák Béla*, *Harsányi János*, *Mezei Mihály*, *Biliczky Veron*, öv. *Fischer Berta*, *Ellinger Amália*, *D. Arvay Matild*, *D. Lebák Ida*, *Rogovics János*, *Winkler Irma*, *Latki Ilona*, *Fodor János*, *Halász Menyhért*, *Forray János*, *Gerber Károly*, *Jung János*, *Stöckl József*, *Bellér Irén*, *Novoszel Andor*, *Szekfü Ferenc*, *Hatvani Ignác*, *H. Nagy Gizella*, *Lővei Gizella*, *Pintér Mihály*, *Bubola Ignác*, *Nagy Sándor*; Szabadkáról: *Meznerics Ferenc*, *Kladek Mihály*, *Lányi Andor*, *Zatskó Alajos*, *Petres János*, *Kuluncsics János*, *Abrasich Antal*, *Mándics Mihály*, *Czirok Ernő*, *Kádár Dezső*, *Evetovics Vince*, *Szücs József*, *Handelsmann Antal*, *Kádár Dezsőné*, *Páncsics István*, *Páncsics Istvánné*, *Lányi Ignác*, *Handelsmann Antalné*, *Sztantits Balázs*, *Csajkás Lukács*, *Németh Ferenc*, *Vujkovics Julia*, *Teofánovics Georgina*, *Ludassy Lujza*, *Sátor Vilmosné*, *Horváth Dezső*, *Ispánovits Máttyás*, *Sinkovics Simon*, *Létmányi Viktória*, *Novákovits Bódogné*, *Lukácsy Mária*, *Tary*

Róza, *Letovác Dezsőné*, *Dér József*, *Kiskérről: Korbai Ilona*, *Pacsérről: Hajdu Zsigmond*, *Kinéses Sándor*, *Géhl Katalin*, *Czibor János*, *Bajszáról: Zmekó Margit*, *Borócról: Bachmann Ilona*, *Bulkeszről: Gerencsér Jánosné*, *Sajkásgyörgyéről: Nikolits Radoszláv*, *Peity Danica*, *Karakásevits Emilia*, *Garáról: Boros Anna*, *Kátyról: Hoffmann Ferenc*, *Dunagárdonyról: Csávits Emil*, *Csávits Emilné*, *Overbászról: Hartwein Jakab*, *Korbai Krisztina*, *Nagybaracsáról: Klázsik Ferenc*, *Hanzler Magdolna*, *Szabadka Ferenc*, *Tündéresről: Jahovits János*, *Boldogasszonyfalváról: Tóth András*, *Klenner Teofil*, *Tóthné Akimovics P.*, *Stefánovitsné Peits D.*, *Nádalyról: Gavlirovits Flóra*, *Andrics Natália*, *Iszkutyov Tivadar*, *Sztojánovits Illés*, *Mozsorból: Sztojánovits Milivoj*, *Sztojánovitsné Krizon M.*, *Tomics Kocenko*, *Eremics Dusán*, *Eremics Sztonica*, *Babity Danica*, *Csantavérről: Dér Ferenc*, *Gáspár Dezső*, *Andrusek Ferenc*, *Kiss Béla*, *Gáspár Dezsőné*, *Martonosról: Patákovits A.*, *Bácsfeketehegyről: Barina Irén*, *Dernyéről: Pein Zsófia*, *Bácsujfaluból: Mártoni Gizella*, *Csurogról: Jankovits Bránkó*, *Szablyina Glisó*, *Pelogy Novák*, *Gyuricsics Milán*, *Berics Dusa*, *Velzlné F. Dusinka*, *Apics Zsófia*, *Kolonics Milivoj*, *Jómics János*, *Leszkovitsné Sz. Zsófia*, *Tyaszits N.*, *Greslytkin Milica*, *Sziplics Mariska*, *Felsőkaból: Dimitis Dusán*, *Stefánovits Kuzman*, *Magaresevitsné Mihályovits Zorka*, *Magaresevits Mirkó*, *Bezánból: Molnár Ferenc*, *Hadanich Gyula*, *Hadanich Blanka*, *Gyenes Flóra*, *Czirfusz János*, *Frank Pál*, *Farkas Ferenc*, *Snellné Schick Valéria*, *Horváth Jolán*, *Nagy József*, *Csantavérről: Hótai Ferenc*, *Vass Ignác*, *Gombosról: Deák Ferenc*, *Bácskeresztúrról: Manójló György*, *Polivka Mihály*, *Dsunya Irén*, *Dsunya Natália*, *Monostorszegegről: Gubitsa Kálmán*, *Milyácsi Elek*, *Orehoja Béla*, *Schlachter Jenő*, *Hadanich Endre*, *Bácskeresztúrról: Lyikár Mihály*, *Kölpényről: Kantarik Gyula*, *Mattas Aranka*, *Bácszentivánról: Treer János*, *Treer Jánosné Schick Malvin*, *Ney György*, *Lippert Ferenc*, *Fogel István*, *Táler Péter*, *Eckert Lujza*, *K. Tuschter Matild*, *Obecséről: Pisztor József*, *Földesi István*, *Vavreh András*, *Krauszné Molnár Etel*, *Besity Teodora*, *Rácz Irén*, *Hegedűs Róza*, *Paripásról: Farkas Cecilia*, *Bácsujfaluról: Marton Gizella*, *Gombosról: Zsigmond Karolin*, *Tarján Józsefné*, *Nagy Mihály*, *Német Imre*, *Gátos Imre*, *Molnár Gábor*, *Zsablyáról: Dimitrijevics Simon*, *Dimitrijevics Simonné*, *Rudics Anna*, *Francuzné Angela*, *Damjánovits Milán*, *Csura Kamenko*, *Csonkics Bogolyub*, *Musiczki Dusán*.

A jegyzőkönyvet *Zatskó Alajos* szabadkai polgári iskolai tanító, a szólni kívánókat *Novoszel János* zentai tanító jegyezte.

Az elnök megnyitó beszédében hálás szívvvel emlékezett meg a közoktatásügyi kormány nagynevű férfairól és indítványára nyílt üléstől táviratilag üdvözölte őket a közgyűlés.

Táviratok.

Nagyméltóságú

gróf APPONYI ALBERT urnak
vallás- és közoktatásügyi miniszter

BUDAPEST.

Bács-Bodrog vármegye általános tanítóegyesülete Zombor szab. kir. városában „Slöjd” kiállítással kapcsolatosan megtartott közgyűlése gondolataként lelkesen üdvözli Nagyméltóságodat. A kötelesség teljesítése s a munka nemes ösztönének mélyen átértett pillanatában kérjük Nagyméltóságodat, fogadja kegyesen hódolatunknak s legmélyebb üdvözlésünknek kifejezését.

Méltóságos

TÓTH JÁNOS

kultuszminiszteri államtitkár urnak

BUDAPEST.

Méltóságodnak közgyűlésünk alkalmából küldött felette kintető sürgönyét mély köszönettel vette Bács-Bodrog vármegye általános tanítóegyesületének e pillanatban megnyílt közgyűlése. Méltóságodnak meleg

érzetéből fakadt üdvözlését azon buzgó óhajjal viszonzozza a közgyűlés, vajha Méltóságodnak a magyar nemzeti közoktatásügy irányításában kifejtett böles munkája hazánk kulturájára mindenkor áldásos legyen.

Fogadja Méltóságod mély tiszteletünknek és őszinte ragaszkodásunknak kifejezését.

Méltóságos

HALÁSZ FERENC

kultuszminiszteri tanácsos

BUDAPEST.

Bács-Bodrog vármegye általános tanítótestülete Zombor szab. kir. városában „Slöjd” kiállítással kapcsolatosan megtartott közgyűlése meleg ragaszkodással üdvözli Méltóságodat. A közoktatás gyakorlati terjesztésével egyesületünk hozzá óhaj járulni Méltóságodnak a gazdasági iskola fejlesztésében évtizedek óta hirdett eszméje megvalósításához.

Ezután felolvasta az elnök a vármegye főispánjának hozzá intézett levelét, amelyet indítványára egyhangú lelkesedéssel az egyesület jegyzőkönyvébe szó szerint beiktattak.

Fernbach Károly levele:

Tekintetes

MOLNÁR FERENC urnak,

a Bács-Bodrog vármegye általános tanítóegyesület elnökének

BEZDÁN.

A Slöjd kiállítással kapcsolatosan rendezendő vármegyei általános tanítói gyűlésre szóló meghívóját megkaptam. Végtelen sajnálattal tölt el, hogy épen akkor a vármegyénket közelről érdeklő s halaszthatatlan fontosságú ügyek székhelyemtől elszólitanak s így a tanulságos és a gyermekek jövő nevelésére nagy horderővel bíró kiállítást meg nem tekinthetem és az Önök nagy gyűlésén részt nem vehetek.

Fogadja igen tisztelt Elnök ur szives meghívásáért őszinte köszönetem nyilvánítását azon kijelentéssel, hogy ügyük iránt mindenkor teljes jóindulattal viseltetem s a népnevelés és annak művelői érdekében — ha arra alkalom kínálkozik — kész vagyok a legmesszebb menő támogatásra.

Munkálkodjanak oly lelkesedéssel, oly fáradhatatlan buzgalommal a jövőben is, mint a múltban tették. Plántálják a zsenge gyermekek szívébe a rajongó hazaszeretet nemes gondolatát, és akkor bizom, hogy sokat szenvedett hazánk önállósítása teljes függetlenségünk kivívása érdekében folytatott titáni harcából győztesen kerülünk ki. Zombor, 1908. augusztus 27.

Hazafias üdvözléssel

FERNBACH KÁROLY,

főispán.

Meleg szavakban üdvözölte az elnök *Schmauss Endre* nyugalmazott főispánt, az egyesület örökös diszelnökét, valamint *Vojnits István* alispánt, dr. *Alföldy Árpád* polgármester helyettesét és *Faragó János* kir. tanfelügyelőt.

Az elnök körültekintő gondossággal összeállított jelentésében rámutatott a Slöjdnek nagy hasznára.

Ünnepnek nevezem ma — ugymond — igen tisztelt közgyűlés a slöjd oktatásnak a kézimunkára nevelésnek az előtérbe jutását és mély köszönetemnek adok kifejezést mindama tényezőknél, akiknek közreműködése, áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a vármegye törvényhatósági bizottságának és Zombor sz. kir. város törvényhatóságának áldozatkészségéből és a tanítószeg lelkes óhajára a gyakorlati nevelés érdekében megindult mozgalom életreváltását.

Én Magyarország tanítószegének boldogabb jövőjét, erkölcsi súlyát és társadalmi

erejét kifejtett munkásságában látom legbiztosabban megalapozhatónak. Nekem úgy tetszik, hogy a tisztelet, a szeretet a becsülés és a ragaszkodás fűződik ahoz a darab anyaghoz, amiből a tanító alakot formál; ahoz a papirszelethez, amiből vázat készít!

Ugy tetszik, hogy az a kalapácsütés, amit a tanító tanításával összefüggésbe hoz, Magyarország önálló iparának és mezőgazdasági fejlődésének van hivatva megvetni az alapját.

Az elnöki megnyitót a gyűlés lelkesen megéljenezte.

Járaskörök működése.

Figyelemreméltó tevékenységet fejt ttek ki az egyesületi élet körében az apatini, szabadkai, obecsei, zentai és zsabolyai körök. „slöjd“.

Guttenberg Pál a kézimunkára nevelő országos intézet igazgatója közbejött akadályok miatt a gyűlésen nem jelenhetett meg és így előadása „A kézimunkára nevelő oktatás „slöjd“ jelentősége a népiskola szolgálatában“ elmaradt. Felolvasásra került azonban Fenyvessy Jenő slöjd-tanfolyam vezető határozati javaslata, amelyet a gyűlés egyhangulag magáévá tett.

Tanítói nyugdíj.

Novoszell János zentai tanító, a tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról tartott előadásában igen érdekes vitát provokált, amely után a következő határozati javaslatot fogadta el a közgyűlés, és amelynek értelmében elhatározta, hogy a Magyar Tanítók Országos Bizottsága által a kultuszminiszterhez felterjesztett nyugdíjtervezetet teljes egészében magáévá teszi.

Országos mozgalmat indít az iránt, hogy ezen tanítók egyetemét első, jövőben érintő nagy kérdés mielőbb törvényre válják, megkeresi az összes magyarországi társegyesületeket, hogy a M. T. O. B. által elkészített memorandumot tegyék magukévá és haladéktalanul terjesszék fel, s hogy a törvényhatóságokat kérjék fel a nyugdíjrevízió mielőbbi keresztülvitelének feliratban leendő támogatására.

Küldöttségek útján kérjék fel az egyes tanítótestületek ügyük hathatós támogatása érdekében az országos képviselőket;

a tanítóegyesületek saját hatáskörükben hassanak oda, hogy a nyugdíjrevízió úgy a fővárosi, mint vidéki sajtóban állandóan felszínen tartassék;

minden tanítóegyesület küldjön ki kebeléből egy tagot, akik a legrövidebb idő alatt kötelesek a M. T. O. B. elnökének vezetése mellett küldöttségileg tisztelni a kultuszminiszternél az iránt, hogy a nyugdíjrevízió a legközelebbi országgyűlési cikluson tárgyalásra kitűzessék.

Eötvös alap.

Kladek Mihály szabadkai tanító számolt be az „Eötvös alap“ működéséről. Az alap ez évben az előterjesztett javaslat alapján és a méltányossági okok figyelembevételével 55 gyermeket és 36 elaggott, nyomorban szenvedő, csekély nyugdíju tanítót és özvegyet 100—100 korona segélyben részesített.

A „Budapesti Ferenc József tanítók házá“-ban és a kolozsvári Hunyady Házban 226 felsőbb tanulmányokat végző tanítógyermekek részint teljes, részint mérsékelt díjas helyre vétetett fel.

Ilyen nagy egyesület, mely tisztán a tanítók szolgálatában áll, a művelt külföldi államok egyikében sem található és méltán elmondhatjuk ezen nemes emberbaráti intéz-

ményről, hogy nagyon sok esetben a gondviselés szerepét tölti be.

Az utóbbi időben az Eötvös-alap vezetőségét az egyes lapokban ért sulyos gyanúsításokkal szemben, miután a miniszteriumból kiküldött vizsgáló bizottság az egyesület belétét megvizsgálta és legteljesebb rendben találta és így a vezetőség ellen irányult támadás alapelkülűnek bizonyult, elhatározta a közgyűlés, hogy az Eötvös-alap elnökségét üdvözli, ügybuzgóságáért köszönetét nyilvánítja és készsággel csatlakozik azok táborához, akik erélyvel küzdenek az Eötvös alap érintetlen hírnevének megóvása érdekében.

Az új tanterv.

Csernyei Mór ujvidéki tanító az új tanterv, kritikai méltatása során határozati javaslatot terjesztett elő, amellyel szemben Kleiner József apatini igazgató különvéleményt jelentett be, amit többek hozzászólása után a közgyűlés el is fogadott és kimondotta, hogy: az új tantervet és utasítást általában örömmel üdvözli, mert általa a népiskolai tanítás javulni fog, gyakorlatiabbá tétetik és nemzeti alapra helyeztetik ugyan, de vannak ezzel szemben aggályai is, sőt határozott véleménye az, hogy az új tanterv egyes tantárgyaknál az anyag oly mennyiségét és természetet jelölte ki a népiskola céljául, amely a rendes mederben folyó iskolai tanításnak kerékkötője és túlterheléssel fenyegeti a 6—11 éves gyermekeket.

Czirfusz és Gräff alap.

Elnök bejelentette, hogy az Eötvös alap kezelése alatt álló Czirfusz-féle szobaalapítványi hely Nagy Jenő bezdáni és a Gräff-féle hely Steiger Dezső ujvidéki tanulóknak adományoztatott.

Hátralék.

A pénztári ügyek során sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy 3000 korona tagdíjhátralék van.

Az év. tanítók csatlakozása.

Élénk örömet keltett az a bejelentés, hogy a bácsi ágostai evangélikus egyházmegye tanítóegyesületének tagjai az általános tanítóegyesület kötelékébe belépnek.

Szakosztályok előterjesztései.

Gyenes Flóra bezdáni óvónő, az óvónők szakosztályának elnöke az ovodai fegyelméről terjesztett elő szakszerű határozati javaslatot.

Égi Irma apatini óvónő körültekintő gonddal összeállított tanulmányt mutatott be az óvónők fizetésrendezéséről. Ugyanezzel foglalkozott a szakosztály jegyzője Zmekó Margit bajsai óvónő is, aki tapintatosan megkeresztett indítványt nyújtott be, amellyel az ügy alkalmas megoldást nyert.

Farkas Ferenc bezdáni tanító az ipariskolák reformjáról és az új ipartörvényről értekezett: Határozati javaslata, hogy emeltessek az ipariskola is azon tanintézetek sorába, amelyek az életbe kilépő tanulónak olyan képesítést nyújtanak, ahol a bizonyítvány okmány erejével bír, ezért csak oly tanulók vétetnek fel, akik az elemi népiskola negyedik osztályát jó sikerrel elvégezték;

a mesterek csak a nagy szünidőben vegyenek fel tanulót oly formán, hogy a tanév elején megkezdjék iskolai kötelezettségük teljesítését. A felvett tanulók csak július és augusztusban szabadíthatók fel, hogy tanév közben az iskolát el ne hagyassák.

Ezzel megszűnne az előkészítő osztály és beoszthatók I., II., III., IV. osztályba.

Az iskolai bizonyítvány visszatartható, ha az inas iskolai kötelességének eleget nem tesz, vagy egyébként olyan erkölcsi magaviseletet tanusít, hogy erre rászolgált.

Irassék olyan olvasókönyv, olyan tartalommal, ami az inas képességének megfelelő s amit el is lehet végezni.

A tanítási idő lehetőleg a nappali órákban tartassék. A tanítói állás végleges legyen. A fizetés legalább 100 koronában állapíttassék meg olyformán, hogy ez a nyugdíjba is beszámítható legyen.

Az új törvényjavaslat ama ponja ellen, hogy az ipariskolára szóó kinevezés kötelező, minden megengedett eszközzel küzdeni kell.

A jövő gyűlés helye.

A jövő gyűlés helyéül Baja thj. város jelöltetett ki.

A közgyűlés berekesztése.

Molnár Ferenc elnök megköszönvén az érdeklődést, egy óra után a gyűlést berekesztette.

Diszebéd.

Az egyesület tagjai és városunk polgárai közül is néhány, a polgári kaszinó-egyesület ez alkalomra átengedett disztermébe jöttek össze, hogy a komoly munka után egy-két kedélyes órát töltsenek együtt. Megütözéssel tapasztaltuk, hogy míg a vármegye részéről Vojnits István alispán és több tisztviselő is megjelent, addig a város képviselőiben még a város helyettes polgármestere sem vett részt a diszebédén, pedig a népnevelésügy derék harcosai — hogy ha a helyettes polgármestert a megjelenésben családi körülményei gátolták — megérdemelték, hogy helyettesítésével a város valamelyik tanácsnokát bizza meg.

Felköszöntőkben nem volt hiány. Molnár Ferencnek a királyra mondott felköszöntője után Sárközy Kálmán primás cigányai a nemzet fohászát huzzták, amelyet a közönség állva énekelt végig. Faragó János kir. tanfelügyelő gróf Apponyi Albert kultuszminisztert, a külföld által bámult nagytudományu férfit, úgy embert és mint minisztert éltette. Pelényi József Fernbach Károly főispánt, aki több ízben adta tanujelét a tanügy iránti igaz érdeklődésének és a tanítók iránti jóindulatának. Pisztor József Vojnits István alispánt úgy éltette, mint aki a tanítószívűbe van zárva, mert nem egyszer mutatta ki atyai jóindulatát irányukban. A főispánra és alispánra elmondott köszöntőket sűrűn felhangzó lelkes éljenzés szaggatta meg. Novoszell János Faragó János kir. tanfelügyelőnek ajánlotta fel az Ujvidéken előlegezett bizalmat, mert nemcsak ő, de meg van győződve, hogy kartársai is tapasztalhatták, hogy a kir. tanfelügyelő beopta magát aszívűbe és kérte, hogy a tanítószívű felajánlott szeretetét, bizalmát és ragaszkodását fogadja el. Vojnits István alispán a tantestületet éltette mondott köszönetet az ovációért. Bakody Márton humorosan köszöntötte fel a távollévő helyettes polgármestert. Ispánovits Mátyás Molnár Ferencet, az egyesület elnökét tölgyhöz hasonlította, melyet a tanítószívű szeretete mint repkény fonja körül.

Az őszhajak legkésőbb korát érd meg — ugymond — de az ne legyen reád más, mint álarchan az ifjuság.

Lombos Alfréd, mint a zombori tanítótestület szónoka a következő beszéddel köszöntötte fel a megjelent vármegyei tanítótestületet:

Lombos Alfréd beszéde.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A nagyságos alispán ur egy elhangzott felköszöntőre reflektálván, már belenyult az én feladatomba, azonban nem árt a jó kívánság, ha kétszer hangzik is el.

Most, hogy a vármegyei általános tanító-egyesület tagjai a nagygyűlést megtartandó, e megye székhelyén egybesereglettek, Zombor városunk azt a képet nyújtja, mintha méhkas volna, melyben az egyes méhek, a tanítók és tanítónők összehordják azt a mézet, melyet nem az egyes virágfajokból, de tudományágazatokból vontak ki, hogy azután ezen édes gyümölcsöt is a rájuk bízott gyermekvilágban hasznosítsák.

Azt hiszem mindannyian, kik jelen vagyunk, hisz azért jelentünk meg, egyet-értünk abban, hogy e munkásság nem az utolsó, bár sokan lekicsinylik is, de nem tekintve most a létkieket, melyek nem e világból valók, a ráció szempontjából fogva fel — az egészségügy után első helyen áll.

És pedig első helyen azért, mert minden tanító elmondhatja Rousseau-val, midőn tanítványa nevelésére gondolt: *Élni*, ez azon mesterség, melyre tanítani akarom. Midőn kezemből kikerül, sem bíró, sem katona, sem pap nem lesz, hanem csak ember.

Ebben rejlik a tanítóságnak legfőbb érdeme, hogy *embert* nevel s mert a tanító nem az a praeceptor már, aki csupán az írni-olvasni tudásba vezeti be tanítványát, hanem a modern kultúra követelményeként sokoldalú nevelést ad neki, minden egyes tanítóból olyan polyhistort látunk, ki az élet majd minden tudomány ágazatára megadván a tanítványnak az alapot, az *embernevelés* tényét be is bizonyítja.

Ezzel azután elmondhatjuk azt is, hogy hazánk jövője is a tanítóság kezébe van letéve. *Emberek* kellenek e hazában s miután ezek nevelésében fáradozik e megyei általános tanító-egyesület is, elnökének és összes tagjainak egészségére ürítem poharamat.

A diszebeden nyolevanegyen vettek részt. Elég kis szám, ha meggondoljuk, hogy ennek több mint felét a zomboriak tették ki. Nagy kár, hogy a vidéki tanítóság jó része ahelyett, hogy a banketten részt vett volna, kis korcsmákba húzta meg magát és vonatindulásig vig muzsikaszó mellett itt takarékoskodta be azt a három koronát, amelybe a diszebed került. A diszebed étlapja:

Ragout leves.
Párolt bélszín körözve.
Turós, almás, káposztásrátes.
Csirke és kacsasült.
Uborka saláta és kovászos uborka.
Gyümölcs és sütemény.

* * *

Sajnáljuk, hogy ezzel a dissonans hanggal kellett berekesztenünk a szép ünnepélyről szóló tudósításunkat. A széthúzás gyengíti az erőt, míg összetartással óriási eredményeket érünk el. —r.

H i r e k.

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter Illy György vármegyei állatorvost főállatorvossá nevezte ki.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Melha Tibor újvidéki városi mérnököt a budapesti balparti üzletvezetőség építészeti osztályához mérnökévé nevezte ki.

Tanítók kinevezése. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Sándor József okleveles tanítót a bácskészturi és Zacher Hermin okleveles tanítónőt az ósói állami elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

A honvédség köréből. A honvédelmi miniszter rendelete folytán Kriszhaber Gyula dr. szabadkai 6. honvédegyezredbeli tartalékos hadnagy saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsájtott.

Egyházmegyei hír. A kalocsai érseki hatóság Buth Györgyöt Palánkáról Kulára, Reile Károlyt Kuláról Kerényre helyezte át kápláni minőségben.

Athelyezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Szilárd Jakab Zombor városi m. kir. állatorvost hasonló minőségben Nagykátára helyezte át.

Zárdaépítés. A kalocsai érseki hatóság a Veprődön építendő zárda terveinek és költségvetéseinek kidolgozásával Petrovác Gyula budapesti építész, a felső építőipariskola jeles tanárát bízta meg.

Népgyűlés. A szerb radikális párt Zsivkov Andricsin Vása és társai összehívására pénteken délután 3 órakor Óbecsén a belfvárosi szerb iskola udvarán népgyűlést tartott. A népgyűlésen a szerb autonomia kérdésével foglalkoztak és azonkívül Papits Milos szablyai plébános és dr. Prodanovits Zsivko szenttamási orvos, mint az óbecsei kerület kongresszusi képviselői beszámolót mondtak. — A hatóság képviseletében dr. Balaton Gyula főszolgabíró jelent meg a népgyűlésen.

Erzsébet királyné emléksobora. A kegyeletes emlékeztető Erzsébet királyné halála után nyomban nemzeti gyűjtés indult meg a királyné emléksobrára. A gyűjtés már két millió koronát eredményezett.

A miniszterelnökség, mely a hatalmas szoboralapot megfelelő módon kamatoztatja, annak idején az emlékmű megvalósítására szoborbizottságot küldött ki. Az országos bizottság tagjai közül azóta többen elhunytak, éppen ezért a miniszterelnökségen ez év őszén újból megalakítják a szoborbizottságot. Az új országos bizottság még ez évben kirítja a szobornüire a pályázatot, mert az eddigi pályázatok meddők maradtak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok, barátok és ismerősök, kik felejthetetlen jó édesanyám végtisztességén megjelentek, vagy szóval avagy írásban részvételüket kifejezni kegyesek voltak, fogadják ez uton szívből jövő köszönetemet. Zombor, 1908. augusztus 29. A gyászoló család nevében: Veszelnovits Milorád.

Házasság. Dr. Szirmai Viktor bajai ügyvéd szeptember hó 8-án délután fél 1 órakor az apostagi izr. templomban tartja esküvőjét özvegy Pálmái Izsóné leányával, Annuskával.

Alügyészválasztás. Zenta város közgyűlése a múlt héten töltötte be az üresedésben levő alügyési állást. Megválasztott dr. Salamon Imre zentai ügyvéd.

Türr tábornok emléke. Baja város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy a város nagynevé szülöttének szobrát emel és a szobor költségeire országos gyűjtést indít. Ez alkalommal maga a törvényhatósági bizottság is megszavazott a szobor céljaira 2000 koronát. A belügyminiszter ezt a határozatot most jóváhagyta.

Esküvő. Hirschfeld Béla topolyai kereskedő szeptember hó 8-án tartja esküvőjét Engel Zsófikával a budapesti Dohányutcai izr. templomban.

Szerkesztőváltás. Dr. Luszti Nándor, a „Határőr“ eddigi felelős szerkesztője megvált a lap kötelekétől és helyette Pap Sándor lett a lap felelős szerkesztője.

Sikkasztó könyvelő. Felkértek annak közlésére, hogy Zsivkovits Vladán, akiről megirtuk, hogy mint könyvelő egy szablyai takarékpénztárnál sikkasztást követett el, nem a „Szablyai első takarékpénztár r.-t.“ tisztviselője volt, hanem a „Szerb takaré- és önszegélyező szövetkezet“ alkalmazottja.

Munkásházak Zentán. Zenta város tanácsa árlejtést hirdetett 443 munkásház felépítésére. Minthogy megfelelő ajánlat kellő időre nem érkezett, a városi tanács új árlejtés kiírását határozta el.

Halálozás. Sücs Fülöp állatorvos, Kossuthfalva községnek éveken át volt közgyámja, múlt hó 26-án 67 éves korában elhunyt. Temetése 28-án ment végbe nagy részvét mellett.

Ujvidék tisztújítása. Ujvidék város tisztikarának mandátuma szeptemberben lejárván, Balla főispán a tisztújító közgyűlést szeptember 10-ére tűzte ki. Változás csupán a polgármesteri állásban lesz, melyre egyedüli komoly jelölt Demetrovics Vladimír főkapitány.

Szüreti mulatság. A kishegyesi ifjuság e hó 6-án táncmulatsággal égbekötött nagy szüreti ünnepélyt rendez. A mulatság tiszta jövedelmét jótékony célra fordítják.

Eljegyzés. Osztheimer Miklós bácsborsódi aljegyző eljegyezte Kemmer Mariskát Katymárról.

Korcsmaszünet szombaton este. Makó rendőrkapitánya, Rákos Jenő, okos és követendő indítványt tett a képviselőtestületnek, hogy a korcsmákat már szombaton délután négy órakor zárják be, egyrészt a közbiztonság szempontjából, mert szombaton igen sok a részeg ember, másrészt, hogy a munkások ne igyák el heti keresményüket. — Nem ártana Zomborban is ilyesféle rendeletet kiadni, ha nem is állandó hatályúval, de legalább a szüreti évadra, amikor rendszerint magasra szökken az utcán dülöngő részeg emberek száma. A makóihoz hasonló rendelettel igen sok utcai botránynak elejét lehetne venni.

Uj vízmű Ujvidéken. A máv. igazgatósága Ujvidék állomáson 180,000 korona költséggel a zimonyihoz hasonló vízművet létesít a Duna partján, mely a mozgonyok táplálására szükséges vizet fogja produkálni.

Kié az 1000 korona? Mihajlovits Vaszó uverbázi parasztember osztálysorsjegyet vásárolt Kunetz Mór szabadkai sorsjegy főelárusítónál. A sorsjegy a múlt sorsolás hatodik osztályában a legkisebb nyereséggel huzatott ki. Kunetz — mint ilyen esetben szokás — nem küldte el Mihajlovitsnak a nyereséget, hanem ennek fejében egy újabb sorsjegyet. — Az új sorsjegyet kísérő levélben nem volt benne az a kikötés, hogy amennyiben Mihajlovits nem tartaná meg az új sorsjegyet, hanem pénzt akar, úgy azt küldje vissza. Mihajlovits tehát nem sietett a visszaküldéssel s csak akkor küldte vissza a régi sorsjegyet, mikor a Kunetz-bank már az ujat követelte. Az új sorsjegy időközben ugyanis 10,000 koronás főnyereményre kihuzatott. Mihajlovits a bank sürgetésére azt felelte, hogy megtartja az új sorsjegyet, majd amikor értesült arról, hogy az új sorsjegy 10,000 koronát nyert, követelte az ő nyolcad sorsjegyére eső 1000 koronát. A bank az 1000 korona kifizetését megtagadta, mert a sorsjegy még nem volt kifizetve. Mihajlovits ennél fogva beperelte a Kunetz-bankot. Október 3-án a bíróság fogja tehát eldönteni, kit illet az 1000 korona.

Dijnyertes termelő. Országos őszibarack kiállítás volt e hó 18-tól 25-éig Budapesten, amelyen Bácsföldvárról Szüszner Ferenc tanító is részt vett barackjaival. A kiállító termelőnek fajbarackjai szabályos fejlődésükkel, pompás színükkel és zamatukkal tündek ki. A nagy tömegű kiállítók között Szüszner Ferenc a harmadik díjat nyerte el.

Vasuti tolvajok. A magyar államvasutak újvidéki dunaparti hajóállomási nyitott raktárában elhelyezett árukat rendszeresen dezsmálták már hónapok óta ismeretlen tettesek olyképen, hogy a leszegezett ládákat felfeszítették és abból árukat kivettek, majd a ládákat ismét beszegezték. Csütörtökről-péntekre virradóra is vagy hat ládát dezsmáltak meg ily módon, de ugylátszik, nem volt már idejük azokat újból beszegezni, mert reggel a raktárnok felfeszítve találta azokat. Az esetről értesített rendőrség nyomban megjelent a helyszínén és sikerült is a tetteseket részben kinyomozni és letartóztatni. A fosztogatók feje Bartos József cement munkás.

Alapszabályjövahagyás. A m. kir. belügyminiszter az ópalánkai dalárda, valamint a szablyai katolikus kör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Vörheny Ujvidéken. A vörheny ujabban járványszerűleg lépett fel megint Ujvidéken. A hatóság széleskörű óvintézkedést tett a járvány ellen.

Caruso a Bácskában. A Zomborból Szabadkára haladó vonat egyik harmadosztályú kocsiában a múlt napokban izgalmas jelenet folyt le Kunbaja és Tavankút állomások között. Egy idősebb utas a kocsi felhomályában szerelmi ajánlatokkal ostromolta a közvetlen szomszédságában ülő Csima Gáspárné bajmoki asszonyt, majd erőszakos módon akarta a homály előnyét kihasználni. A bántalmazott asszony segítségkiáltásaira a kocsiiban utazók segélyre siettek és az öreg Don Juant alaposan helybenhagyták, majd a robogó vonatból kidobták. Csima Gáspárné és Szabó Ferenc vasuti kalauz Szabadkán bejelentették az esetet az állomási rendőrkirendeltségnél. A reggeli vonattal megérkezett a meglincselt utas is, kit a rendőrség elé állították, ahol Budines Lajos kossuthfalvai marhakereskedőnek nevezte meg magát és azzal védekezett, hogy teljesen beszerezett állapotban indult utnak és nem emlékszik egyébre, mint hogy az egyik utitársnőjét egy kissé megtapogatta. A póruljárt 66 éves Caruso, aki súlyos sérüléseket szenvedett, tovább utazott Budapest felé.

Asszonyok harca. Bajsáról jelentik: Leibach Antal szállásán Balla Jánosné és Csapovics Antalné napszamos asszonyok összeverekedtek és egymáson súlyos sebeket okoztak. Az eljárás megindult.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvényszék Szirboly István bajai, Kellert Julia szabadkai és Galambos Jánosné szül. Virág Erzsébet topolyai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

A sertésszalonna kóser. Kacagató rendelet érkezett minap a szentesi alispáni hivataltól az ottani polgármesterhez és a rendőrkapitánysághoz. Az alispán ugyanis a sertésvágók kérelmére elrendelte, hogy mindaddig, míg a vágóhid újra fel nem építetik és sertésvágásra is alkalmassá nem tétetik, a mostani vágóhidnál a következő ideiglenes átalakítások történjenek: A vágóhidnál, sertésvágásra, hat nagy ablakkal ellátandó helyiség építendő. Ebben a helyiségben legyen hat nagy asztal, hat üsttel, ugyanannyi teknővel. Cementezve legyen az alja és az oldala. Egyéb berendezésről, sőt vízvezetékéről is gondoskodik a rendelet. Végül pedig ezzel a világraszóló komikummal zárja be az alispán az 5437/1908. számú rendeletét: „Felhívom a polgármester urat, hogy a zsidó ritus szerint végzett metszéssel leölt sertések feldolgozására szolgáló asztalról is gondoskodik.”

T a n ü g y .

Beiratkozás a nőipar iskolába.

Értesítjük az érdeklődőket, hogy a vármegyei háziipari szövetség által Zomborban létesített nőipar iskolában a beiratkozások szeptember hó 8., 9. és 10-én (kedd, szerda, csütörtök) naponként délelőtt 11—12 óráig lesznek az iskola ideiglenes helyiségében, Koczik-féle alapítványi házban (Párisi-utca).

Beiratási díj 2 korona. Évi tandíj 40 korona, amely 4 koronás havi részletekben is fizethető.

Beiratkozások. Az ág. hitv. evang. elemi népiskolában a beiratkozások szept. hó 1., 2. és 3-án délelőtt 8—11 óráig történnek az iskola tantermében. Oly növendékek, kik az első osztályba kívánják magukat felvétetni, születési anyakönyvi kivonatot és újraoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni. A felsőbb osztályok növendékei az előző tanévben nyert iskolai bizonyítványok alapján vétetnek fel. — *Ag. h. ev. iskolások.*

A zombori magán polgári leányiskolában a beiratkozások szeptember 3., 4. és 5-én naponként d. e. 9—11 óráig lesznek az iskola ideiglenes helyiségében, a Párisi-utcai Kocik-

féle házban. Az idei iskolai évben az I. és II. osztály nyílik meg. A beiratási díj 5 korona, az évi tandíj 60 korona, mely felévi előleges részletekben fizetendő. Az iskola megnyitása szeptember 8-án lesz, az előadások 9-én kezdődnek.

Női kereskedelmi tanfolyam Zomborban. Mártonffy Márton udvari tanácsos, iparoktatási főigazgató az idei iskolai évre is megadta az engedélyt a női kereskedelmi tanfolyam szervezésére. A tanfolyam szeptemberben nyílik meg s arra mármint elfogad előjegyzéseket a tanfolyam igazgatója, Novákovits Izidor, vagy a felső kereskedelmi iskola bármely tanára a felső kereskedelmi iskolában naponként d. e. 9—10 óráig. A beiratási díj 10 kor., az évi tandíj 120 korona.

HIRDETÉSEK.

BUDAPESTI

Szivattyú- és Gépgyár Rt.

= BÁCSMEGYEI KÉPVISELETE =

SZELES JENŐ Zombor.

== MINTARAKTÁR ==

kütszivattyúkban és tűzfecskendőkben.

HAZAI GYÁRTMÁNY

345—35—2

35—3

A bácsalmási királyi járásbírósg vezetőjétől.

1908. El. 85/1. szám.

Hirdetmény.

A bácsalmási kir. járásbírósg hivatali helyiségeinek fűtésére az 1909. évben szükséges 140 köbméter elsőrendű bükk tűzifa szállítása tárgyában ezen kir. járásbírósg vezetőjének hivatalos helyiségében **1908. évi szeptember hó 30. napjának délelőtti 9 órájkor** nyílt szóbeli árlejtés fog tartatni.

Bánatpénzü 120 kor. készpénz vagy megfelelő értékű óvadékképes értékpapir teendő le az árlejtés alkalmával.

A szállítás feltételei ezen, valamint a bajai, szabadkai, topolyai, zentai és zombori kir. járásbírósgnál megtekinthetők.

Bácsalmás, 1908. augusztus hó 26-án.

Dr. Hetényi,

kir. járásbíró, a jbrósg vezetője.

Ikt. 8551/tkvi 1908.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság részéről közzétételük: miszerint a zombor—óbecsei h. érdekű vasut számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: Zombor és Csonoplya községre nézve **1908. szeptember hó 21-én délelőtt 8 1/2 óra:** Zombor állomásra; Kerény és Gyulafalva községekre nézve **1908. szeptember hó 22-én délelőtt 8 1/2 óra:** Kerény állomásra; Ujszivác és Ószivác községekre nézve **1908. évi szeptember hó 23-án délelőtt 8 1/2 óra:** Ószivác állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálomak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, akik a fennebbi határokon a föntnevezett helyi érdekű vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitért kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármily cím alatt igényt tartanak; ezeket **1908. évi október hó 10-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, akinek nevére és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthető.

Zombor, 1908. évi augusztus hó 21-én.

Radány,

kir. törvényszéki bíró.

3—1

Első Délmagyarországi Nádfonatgyár SZOND (Bács-Bodrog megye).

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az összes **nádfonatok** (stokatur) és **gomb-szőgek** a legjutányosabb árban eladó. Továbbá jótállás mellett eladok legjobb minőségű **mészt.** Tiszta, kövektől mentes. 10,000 kilonként Szondról szállítva 340 korona. **Több waggon rendelésnél árengedmény!** Kisebb rendelésnél viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Állandóan nagy raktár **folyékony kátrány, kátránylemez és cementben,** melyek a legolcsóbb árakon szerkezhetők be.

Tisztelettel 100—11

MERKL JÁNOS SZOND,

Bács-Bodrog megye, (Pályaudvar mellett.)

50—38

„Blichensderfer“ **írógép,**
eredeti amerikai

azonnal látható írással.

Tiszta acél-szerkezet.	Gyönyörű szép írással.	Az írógépek legolcsóbbja.
149—30—15	Á r a :	

teljes felszereléssel csak 300 K.

Írógép kellekek a legolcsóbb árakban szállítanak.

Amerikai íródaik butorok mintatetele.

Tessék prospektust kérni!

Kaufman és Társa Budapest
V., Zoltán-utca 16. szám. (Szabadságtér.)

Állandó raktár és képviselő Bács-Bodrog megye részére

Teltsch Gáspár,
műszer- és látzerésznel Zomborban.

Csemegeszőlő eladás.

Szederutcai szőlőmben minden nap frissen szedett, válogatott és kevert **csemegeszőlő** kapható.

Chasselasok és muskotály kgr.-ként 32 fil.

Megrendelések öt kilogrammonként elfogadtnak belvárosban **Spitzer Bernát utódai** szállító cégnél és Kistemplom-utca 10. szám o o alatti lakásomban o o

Téli szőlőre előjegyzéseket már most elfogadok.

329-3-3

Tantner Ottó.**akások,**

lépcsőházi szobák, villa és nyári lakások. Üzlethelyiségek, gyári, ipari és kereskedelmi célra nyilvántartási

osztálya. **Házak, telkek, villák vételre, eladásra, bérletre.**

Üzletek adás-vétele. Jelzálogo kölcsönök I., II. helyre. o

Állások mindenkinek ingyen.

o o **Válaszbélyeg.** o o

Elsőrangú ajánlatok:

HUSZÁR A.,

Budapest, V., Mértég-u. 2.

HÁZELADÁS.

Zomborban, a Géza-utcában fekvő 27. sz. ház, mely áll 4 szoba, 1 előszoba, konyha, éléskamra, pince és fűskamra, azonkívül 1 udvari szoba és konyhából, kedvező feltételek mellett azonnal eladó. o o o Bővebbet ugyanott.

==== Több mint ====

50 év óta fennálló

Bács megye magyarajku községében, a község legszebb helyén álló

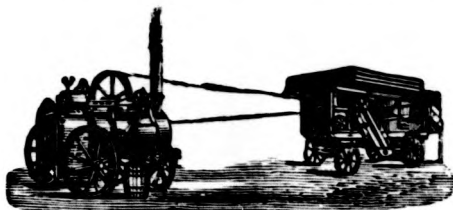
fűszerüzlet

(pálinkatéréssel, de alkalmas vendéglőnek és rőfősüzletnek is) a **házzal együtt azonnal,** családi viszonyok miatt szabad o o o **kézből eladó.** o o o

==== cím a kiadóhivatalban. ====

STELTZ ANTAL

**ÉPÜLET-, MŰ- ÉS GÉPLAKATOS
- - MECHANIKUS MŰHELYE - -**

**ZOMBOR,
SZIVÁCI-UT 13. SZ. ALATT.**

Elvállal mindenféle szerkezetű gőzgépek, gőzkazánok, szivógáz-, nyersolaj- és benzinmotorok, nemkülönben gőzlokomobilok, utcai motorlokomobilok és lokomotív-önjárók javítását, cséplőgépek átalakítását új szerkezetre, tengerihántók, szecs kavágók, répvágók, vető- és aratógépek átalakítását, új tizedes és százados mérlegek rendelését, ócska javításokat, villamos csengő, házi telefon berendezéseket, sár-rácsok és sár-lámpák felállítását, automobilon és varrógépek javítását és minden e szakmába vágó munkát.

Steltz Antal

3-2

Zombor, Sziváci-ut 13. sz.

Szülők figyelmébe.

2-3 gimnáziumi vagy kereskedelmi tanulót teljes ellátásra gondos felügyelet mellett elfogad **dr. Parcssetich Árpádné** kincstári fogalmazó neje Széchenyi-körut 15. sz.

*—9

10.000 kéve tetejező nád

kapható **MÓRICZ és PARACKY-nál** földvári földön **Szögi János István fia** szállásán.

Ára: 100 kéve 9, 11, 13 korona.

MÓRICZ és PARACKY

Szenttamás.

3-3

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fil.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára

Keil-féle arany fénymáz képkereteknek 40 fil.

Keil-féle padlófénymáz 90 fil.

Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8-2

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.**„Zombori fu internátus.”**

Értesitem a tisztelt szülőket, hogy a következő tanév kezdetével Zomborban, gimnáziumi és kereskedelmi iskolai tanulók részére „internátust” nyitok, mivel az eddigi „Deák otthon” megszűnik.

Vezetésem mellett egy főgimnáziumi és egy felső kereskedelmi iskolai bennlakó tanár fogja a tanulmányi felügyeletet gyakorolni. **Felvételi díj egész évre 30 korona ellátási díj havi 60 korona.**

Miután csak **korlátozott számban** vehetők fel növendékek, felhívom a tisztelt szülőket, hogy a felvétel iránti szándékukat **minél előbb, legkésőbb azonban folyó hó 25-ig** velem közölni sziveskedjenek.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgállok.

KHLOYBER LAJOS,

áll. főgimn. tornatanár.

*—15

2152 1908.

Pályázati hirdetmény.

Ófutas községben üresedésben levő és 800 korona évi fizetéssel egybekötött irnok-végrehajtói állásra **1908. évi szeptember 15-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1908. augusztus hó 24-én.

NIKOLITS,

főszolgabíró.

2-2

Eladó

egy majdnem új szalonnagarnitúra, egy csinos vadász felszerelés és angol ezüst szörme nyulak. Bővebbet apatini-ut 25. szám.

3-2

Hegedűtanítás.

Rosenberger Lajos,

aki elismert zenetanító Ausztria és Magyarország legnagyobb városaiban működött, jelenleg állandóan Zomborban tanít:

hegedűt, csellót, fuvalát, tárogatót, úgy mint mindenféle vonós- és fuvolák hangszereket. — Zene teoria, Generál-Bass, Hangszerelés stb. — Lakás Kistemplom-utca 9. szám. Bozsánszky-féle ház.

Eladó ház.

Farkas-utca 15. sz. ház, mely áll 4 szoba, 2 konyha, 1 pince és nagy kertből — eladó. — Bővebb felvilágosítást adnak

Polzovity Testvérek.

HÁZELADÁS.

Völgy-utca 25. sz. ház, mely több mint 40 öl új épület, nagy góré és felszereket foglal magában — különösen iparvállalatra alkalmas — jutányos fizetési feltételek mellett lett szabad kézből

ELADÓ,

esetleg hosszabb időre bérebe kapható.

Bővebb értesítést ad

Löbl Bernát,

Zarándok-utca 10.

Csemegesző eladás.

A Rákóczi-uton a cs. és kir. katonai lakatya melletti szőlőben mindennap frissen szedett, válogatott csemegesző kapható:

Chasselasok és muskotály fajok (szagos) vegyítve (fehér, piros, kék) 32 fill. kilója. Téli szőlő (szept. végén) 50 fill. kilója. Legkisebb mennyiség 5 kiló, kívánatra házhoz szállítva.

Vidékre az összeg előzetes beküldése mellett: Postán 5 kilós kosárban csomagolással, bérmentes szállítással 3 kor. Vasúton 10 kilós kosárban csomagolással, bérmentes szállítással 5 korona 50 fillér.

Szlávy Péter

323-6-4

Zombor, Nagytemplom-utca 9. sz.

Motor-bicikli

„Non plus ultra“

1 1/2 lóerejű, jó karban, 320 koronáért — azonnal eladó. —

RÉH JÁNOS, Hódság.

1595/1908.

Pályázati hirdetmény.

Temerin községben üresedésben levő és évi 840 korona fizetéssel javadalmazott községi végrehajtói állásra 1908. évi szeptember 15-iki határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1908. augusztus hó 24-én.

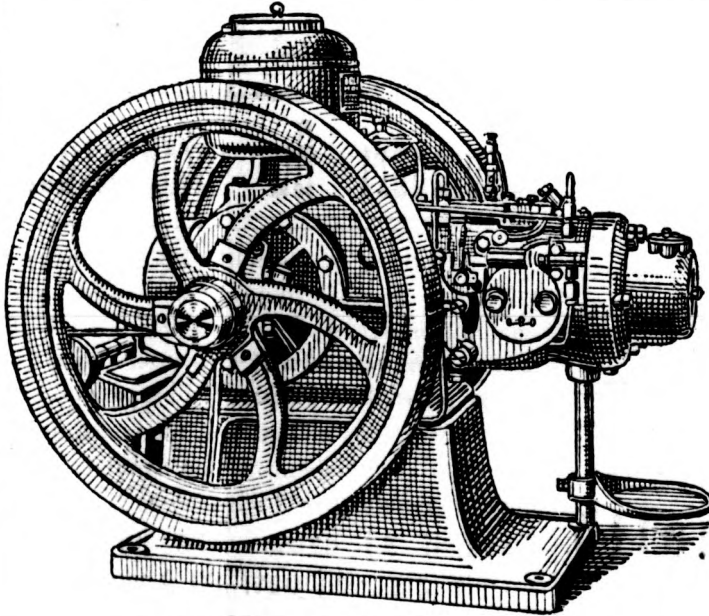
NIKOLITS,
főszolgabíró.

Eredeti svéd gyártmányu

BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK.

∴ LEGOLCSÓBB ÜZEM MÁR KIS MOTOROKNÁL IS ∴

Költség 12 HP. motornál évi 3000 munkaóra:

Legjobb hajtóerő bármely üzemhez.

Nyersolaj lokomobilokat cséplőgépekkel is szállítunk.

Referenciákkal, szakszerű felvilágosításokkal, ismertető prospektusokkal s ajánlatokkal díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA,
gépraktár és műszaki iroda. — Motor osztály.

BUDAPEST, Váci-körút 26.

Táviratcim: USZÓ Budapest.

Bittermann Nándor és Fia könyv- és könyvnyomtatás Zomborban.